

Визначення реального ставлення студента до навчання як єдиного шляху досягнення провідної мети – отримання якісної освіти, яка гарантує соціальні перспективи і професійну здатність, на наш погляд, можливе через призму «звички» до читання додаткової літератури у вільний час. Процес читання з точки зору нейрофізіології є великою інтелектуальною роботою, внаслідок якої в мозку виникають нові асоціативні зв'язки, розвиваються воля і пам'ять, а також формуються основи суто людських понять, наприклад, моралі. Головною об'єктивною причиною, що зумовлює зниження інтересу студентів до використання книг і журналів у ролі засобів самоосвіти, є користування Інтернет-ресурсами. Підвищення мотивації до якісного навчання, на нашу думку, можливе за рахунок таких заходів: по-перше, дотримання плану навчальної дисципліни; по-друге, ерудицією та педагогічною майстерністю викладача; по-третє, обміном студентів між вітчизняними й іноземними вищими навчальними закладами, що стає доступнішим в умовах кредитно-трансферної системи навчання. Усунення недоліків організації самостійної теоретичної професійної підготовки вважаємо суттєвим резервом підвищення ефективності навчального процесу і покращення якості освіти.

Отже, головним засобом самостійної професійної освіти для студентів та інтернів стали електронні засоби інформації (48,5%), тоді як друкованою фаховою літературою користуються не більше 25% респондентів. Здатність студента і лікаря до безперервної самостійної теоретичної професійної підготовки слід розглядати як навичку, що відображає кваліфікацію фахівця.

Отже, дисципліна «Пропедевтика внутрішньої медицини» стає першою сходинкою для студента медичного вишу в формуванні клінічного мислення. Завдяки засвоєнню теоретичного матеріалу, наочним прикладам, спілкуванню з хворими й опануванню практичних навичок у студента закладаються основи клінічного мислення, які вдосконалюються на наступних курсах. Викладач медичного ВНЗ має володіти глибокими знаннями та досвідом медичної науки і практики, а також основами педагогіки та психології. У цьому йому має допомагати поточна методична робота під час навчального процесу. Застосування таких сучасних методів як проблемне навчання і науково-дослідна робота створює умови для оптимізації та підвищення ефективності навчання.

Список використаних джерел

1. Ничкало Н.Г. Державні стандарти професійної освіти: теорія та методика / Н.Г. Ничкало. – Хмельницький : ТУП, 2002. – С. 334.
2. Профілізація – основа підвищення якості підготовки стоматологів із внутрішніх хвороб / І.П. Кайдашев, О.А. Борзих, Н.І. Дігтяр [та ін.] // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: наук. практ. конф. з міжнар. участю: тези доп. – Полтава, 2016. – С. 84–85.
3. Самотовка О.Л. Контроль знань студентів у науково-педагогічному процесі / О.Л. Самотовка // Архів клінічної медицини. – 2012. – Т. 18, № 2. – С. 110–113.
4. Тимофеев О.О. Основи дидактики вищої школи на до- і післядипломному етапах навчання лікаря-стоматолога / [О.О. Тимофеев, С.В. Вітковська, О.О. Тимофеев та ін.]. – К.: Науковий світ, 2010. – С. 109.
5. Kogan I. Educational Systems and Inequalities in Educational Attainment in Central and Eastern European Countries / I. Kogan, M. Gebel, Cl. Noelk // Studies of Transition States and Societies. – 2012. – Vol. 4, Issue 1. – P. 69–83.
6. Mertens D. Schlüsselqualifikationen. Thesen zur Schulung für eine moderne Gesellschaft / D. Mertens // Mitteilungen aus der Arbeitsmarkt- und Berufsforschung. – 1974. – Jg. 7, h. 1. – S. 36–43.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ВИКЛАДАННІ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Сизоненко Н.В., Куценко Н.П., Андрейко С.С.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто завдання і функції контролю знань студентів, обґрунтовується доцільність використання тестового контролю при викладанні хімічних дисциплін на фармацевтичному відділенні медичного коледжу.

Tasks and functions of controlling students' knowledge are considered. The feasibility of using test control in teaching chemical disciplines at the Pharmaceutical Department of Medical College has been substantiated.

Ключові слова: контроль знань, тестові завдання, оцінювання, вимоги.

Хімічні дисципліни – це невід'ємна складова підготовки фахівця фармацевтичної галузі. У процесі навчання відбувається формування нових знань, умінь і навичок, їх закріплення й удосконалення, застосування на практиці. Важливо прищепити студентам навички «хімічного» мислення, вміння передбачати можливість взаємодії речовин і характер продуктів їх хімічного перетворення. Адже ці знання необхідні для засвоєння профільних дисциплін – фармацевтичної хімії, технології ліків, фармакології, фармакогнозії.

Важлива умова підвищення якості підготовки спеціалістів – розвиток і вдосконалення форм і методів контролю якості викладання та навчальних досягнень студентів. Контроль знань як організація зворотного зв'язку посідає важливе місце в навчально-виховному процесі.

Контроль дає можливість:

– виявити знання, вміння і навички студентів, недоліки та прогалини, з'ясування їхні причини і визначити шляхи усунення;

– сприяти поглибленню, розширенню, вдосконаленню знань студентів,

розвитку в них мотивації до навчання, до систематичної праці, кращих результатів;

– розвивати логічне мислення студентів, уміння аналізувати, порівнювати й узагальнювати, а також увагу, увагу, пам'ять.

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів стає ефективним за дотримання педагогами пев-

них вимог (3):

- тематична спрямованість;
- систематичність контролю;
- єдність вимог викладачів до оцінювання знань студентів;
- об'єктивність;
- гласність;
- індивідуальний підхід до кожного студента;
- дотримання педагогічного такту.

Для перевірки і корегування рівня знань студентів використовуємо такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка навичок.

У наш час найпоширенішим у світовій практиці та досить ефективним став тестовий контроль.

Як показує практика, якісні тести стали важливим інструментом оцінювання якості знань, підвищення рівня підготовки фахівців.

Як метод контролю тести виконують функції [2]:

- діагностичну – виявляють рівень знань;
- навчальну – стимулюють пізнавальну активність студентів;
- виховну – дисциплінують студентів, допомагають виявити і подолати прогалини в навчанні.

Тестування як один із методів контролю оволодіння знаннями, вміннями і навичками має суттєві переваги над традиційними методами:

- протягом обмеженого часу можна перевірити якість знань, умінь студентів усієї групи;
- контроль знань, умінь, навичок відбувається на необхідному, заздалегідь запланованому рівні;
- знання, вміння студентів оцінюються об'єктивно;
- увага студента фіксується не на формулюванні відповіді, а на осмисленні її суті;
- самоконтроль студентами власної навчально-пізнавальної діяльності.

Розробляючи тестові завдання, ми дотримуємося загальних вимог [1]:

- зміст тесту і кількість тестових завдань мають відповідати меті тестування;
- завдання мають бути сформульовані чітко і коротко;
- уникати використання незрозумілих для студентів виразів і слів;
- уникати використання малозначимих деталей;
- дотримуватися правил граматики і пунктуації;
- уникати взаємозв'язаних завдань, де зміст одного завдання підказує відповідь на інше;
- уникати ненавмисних підказок у завданнях і відповідях.

У кожному тесті визначається оптимальний час тестування.

До складу тесту входять як самі завдання, так і критерії оцінювання, адже важливо обґрунтувати оцінку. Викладач має пояснити, чому виставляється та чи інша оцінка. Лише за впевненої аргументації оцінка сприймається студентом як об'єктивна. Студент має можливість ознайомитися з результатами контролю, проаналізувати виконання завдань, допущені помилки.

Для контролю знань студентів із хімічних дисциплін використовуємо кілька форм завдань.

1) Завдання закритої форми із запропонованими відповідями (п'ять варіантів відповідей), з яких студенти обирають одну правильну.

Наведемо кілька прикладів.

– Указати формулу речовини, під дією якої з розчину амоній хлориду виділяється амоніак:

A) HBr; B) H₂; C) AgNO₃; D) KOH; E) HCl.

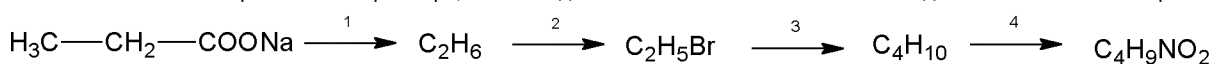
– Указати кількість електронів, які беруть участь в утворенні хімічних зв'язків у молекулі карбон (IV) оксиду:

A) 8; B) 6; C) 2; D) 4; E) 10.

2) Завдання відкритої форми з вільно сконструйованими відповідями (складання формул, рівнянь реакцій, іонних рівнянь, перетворень та ін.).

– Атом елемента має на 6 електронів більше, ніж йон Магнію. Визначити елемент, скласти електронну формулу його атома та йона.

– Написати рівняння реакцій, за допомогою яких можна здійснити такі перетворення:

3) Ситуаційні задачі (ситуаційний тест).

– У хіміко-аналітичній лабораторії досліджували розчин із сумішшю катіонів VI аналітичної групи, додаючи до нього розчин натрій гідроксиду. При цьому утворився осад блакитного кольору. Про наявність якого катіона свідчить така реакція?

– Який метод титриметричного аналізу слід використати хіміку-аналітику для визначення кількісного вмісту хлоридної кислоти в суміші, яка містить нітратну кислоту?

Тестовий контроль дає змогу індивідуалізувати процес підготовки майбутніх фахівців. На занятті кожен студент одержує індивідуальну картку тестових завдань. Складені тести слід постійно корегувати, оновлювати, доповнювати.

Тестування можна застосовувати як засіб усіх видів контролю: базового, поточного, рубіжного, підсумкового і самоконтролю якості засвоєння теоретичного матеріалу.

Поточний контроль знань слугує засобом виявлення ступеня засвоєння навчального матеріалу. Він пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і має привчити студентів готуватися до занять щодня.

Рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння знань через триваліший період і охоплює розділи курсу більшого обсягу.

Підсумковий контроль більшою мірою, ніж інші види контролю, виконує контролюючу функцію, потребує сис-

тематизації й узагальнення знань і умінь. Одна з форм підсумкового контролю – ректорська контрольна робота. Вона містить завдання трьох рівнів складності. Завдання першого рівня мають п'ять варіантів відповіді, з яких лише одна правильна. Завдання вважається виконаним правильно, якщо зазначено лише одну літеру, якою позначено правильну відповідь. Правильне виконання таких завдань оцінюють одним балом. Завдання другого і третього рівнів із розгорнутою відповіддю: студент має безпосередньо виконати завдання, розв'язати задачу. Завдання вважають виконаними правильно, якщо студент навів розгорнутий запис розв'язування завдання, задачі. Правильне розв'язання завдань другого рівня оцінюють трьома балами, завдання третього рівня – чотирма. Сума балів, нарахована за всі правильно виконані студентом завдання, переводиться в оцінку за 5-бальною системою оцінювання.

Оскільки все більшого значення набуває самостійна робота студентів, важливою формою контролю стає самоконтроль, який дає можливість студенту самому оцінити якість засвоєння навчального матеріалу. З цією метою в методичних розробках до кожної теми заняття наведені питання і завдання для самоконтролю.

Проте відомо, що тестовий контроль знань має й недоліки:

– імовірність випадкового вибору правильної відповіді;

– можливість оцінки тільки остаточного результату (правильно-неправильно) в тестах закритого типу, а власне процес, що привів до нього, не розкривається;

– стандартизація мислення;

– відсутність розвитку мовлення;

– велика затрата часу на складання необхідної кількості тестів.

Водночас застосування тестових методів контролю разом із традиційними формами перевірки дозволяє раціональніше використовувати час заняття, охопити весь необхідний обсяг матеріалу, визначити результати засвоєння матеріалу, зосередити увагу на прогалинах у знаннях і внести до них корективи, мотивувати студентів до підготовки до кожного заняття, дисциплінувати їх.

Список використаних джерел

1. Сергієнко В.П. Методичні рекомендації зі складання тестових завдань / В.П. Сергієнко, Л.О. Кухар. – К., НПУ. – 2011. – 41 с.
2. Унгурян Л.М. Застосування тестової системи оцінки знань у навчальному процесі / Л.М. Унгурян, М.С. Образенко // Медична освіта. – 2011. – №3. – С. 20–22.
3. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи / М.М. Фіцула. – К., Академвидав, 2006. – С. 213–230.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КАФЕДРИ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ, МЕДИЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ

Сілкова О.В., Лобач Н.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглядаються форми, принципи контролю якості навчання на кафедрі медичної інформатики, медичної і біологічної фізики, переваги та недоліки тестування у вищих навчальних закладах.

The article deals with the forms, principles of quality control of the training at the Department of Medical Informatics, Medical and Biological Physics and the advantages and disadvantages of testing control in higher educational institutions.

Ключові слова: форми контролю, принципи контролю, оцінка, тестування.

Поява методів ядерного магнітного резонансу і позитронно-емісійної томографії підняли медичну науку на наступний щабель розвитку. Використання цих методів вимагає від фахівців іншої культури мислення і розуміння можливостей та принципів квантової фізики. Однак у програмі з фізики в медичних вишах традиційних медичних факультетів почався рух у зворотному напрямі, зокрема зменшена кількість годин, відведених на вивчення фізики і математики.

Інша гостра проблема, з якою щорічно стикається колектив кафедри в навчальному процесі, – це слабка мотивація студентів для вивчення фізики, математики, інформатики в медичному ВНЗ. Недооцінка ролі цих предметів студентами пов'язана з тим, що, навчаючись у виші, вони недостатньо уявляють галузі застосування фізики в медицині, тому мало зацікавлені в освоєнні предмета [1]. Однак сучасний рівень вимог до лікаря передбачає знання багатьох природничо-наукових дисциплін, а також комп'ютерних технологій для діагностики і моделювання експериментів із подальшою обробкою даних. Такі навички майбутній фахівець опановує протягом усього періоду навчання у ВНЗ і подальшої практичної роботи, основи цих знань і вмінь закладаються на перших курсах при вивченні фізики, математики й інформатики.

Зазначимо, що навчання має будуватися як єдиний, цілісний процес, орієнтований на зв'язки загальноосвітніх дисциплін із профільними. При цьому принципового характеру і змісту набуває особистісно-ціннісний аспект освіти.

Основним завданням визначено формування індивідуально-мотивованого ставлення студента до власного навчання, його рівня і якості. Навчаючи студентів медичного ВНЗ медичної фізики, математики, медичної інформатики, важливо використовувати інноваційні технології – дидактичні засоби навчання, орієнтовані на реалізацію ціннісно-смислових аспектів матеріалу дисциплін. Це дозволить навчити студентів розуміти принципи дії медичної апаратури, аналізу й управління інформаційними потоками в медицині, точно і коректно формулювати наукові та практичні завдання, вибирати методи й інструменти для вирішення цих завдань, що, звісно, буде підвищувати рівень їхньої адаптації в галузі медицини [2].

Саме тому в розробці методичних рекомендацій для студентів із медичної та біологічної фізики основним зав-